

*Інна Агалець,
к.пед.н., доцент,
Державна науково-педагогічна бібліотека України
імені В. О. Сухомлинського, НАПН України*

ІНСТРУМЕНТИ ІНФОРМАЦІЙНОГО СУПРОВОДУ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ОСВІТЯН

agalec.i@gmail.com

Тривожною продовжує бути ситуація життєдіяльності в період пандемії коронавірусу, її розповсюдження, яка торкнулася й освітньої сфери України. Особливо це стосується намірів щодо реалізації особистісних планів та потенціалу студентської молоді – майбутніх фахівців системи освіти. Адже освітньо-наукова діяльність освітян, що охоплює як підготовку, так і саму професійну діяльність, – ґрунтується на сучасних вимогах суспільства, що передбачає наявність механізмів урахування освітньо-кваліфікаційного рівня та соціо професійного досвіду фахівців. На нашу думку, це «потребує розв’язання нових управлінських та освітніх завдань, розроблення нових підходів до визначення успішності освітньої діяльності» [1, с. 109]. У цьому контексті перед ученими й практиками освітянської галузі постає завдання перманентного супроводу професійної підготовки студентської молоді науковими інформаційними інструментами.

Одним із шляхів розв’язання зазначеного завдання є оптимізація можливостей дистанційного доступу до інформаційних науково-освітніх ресурсів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій свідчить, що останнім часом зростає інтерес наукової та освітянської спільноти до проблеми науково-інформаційного супроводу розвитку освітньої галузі в нашій країні. Різні аспекти теоретико-прикладних наукових розвідок гуманітарної сфери та освітянської підсистеми держави стосовно питань, пов’язаних із використанням інформаційно-комунікаційних форм, методів та технологій у сфері бібліотечного забезпечення користувачів, висвітлено в працях багатьох учених й фахівців з бібліотечної справи (Л. Березівська, Л. Бондар, Т. Букшина,

В. Горовий, Т. Гранчак, Т. Добко, І. Коваленко, В. Кремень, В. Луговий, Л. Лутовинова, Л. Пономаренко, Л. Самчук, А. Селецький, Г. Швецова-Водка, О. Яценко) та ін.

У межах теми дослідження вивчено наукові праці вчених (В. Биков, А. Гуржій, М. Євтух, М. Жалдак, А. Кудін, М. Пригодій, О. Рибалко, Н. Сиротенко, С. Сисоєва, О. Спирін, Л. Шевчук та ін.), що присвячені фаховій підготовці студентів із використанням засобів і технологій дистанційного навчання.

Метою наукової розвідки є висвітлення низки інструментів інформаційного супроводу професійної підготовки майбутніх освітян.

Успіх професійної підготовки майбутніх освітян визначається застосуванням різновидом інноваційних педагогічних технологій, інформаційних технологій в освіті тощо.

Із позиції психологічної науки професійна діяльність розглядається як певна процедура, за допомогою якої особистість бере участь у житті суспільства та є його джерелом матеріального добробуту, існування й усвідомлено визначається як професія, тобто є позитивно вмотивованою [3].

Тож педагогічна діяльність – це вид соціокультурної діяльності, спрямований на передачу накопчених людською цивілізацією культурних надбань і досвіду старших поколінь молодшим, створення умов для їхнього всебічно гармонійного розвитку і підготовки до виконання обраних соціальних ролей у суспільстві [3].

Актуальності ж набуває дистанційна форма організації і реалізації освітнього процесу. Впровадження освітнього процесу за дистанційною формою (застосування онлайн-платформ, проведення дистанційно занять, консультацій та ін.) у закладах освіти (далі – ЗО) різного типу є багатогранним і складним, оскільки вимагає наявності багатьох чинників: чіткої педагогічної організації (професійне планування, координація дій, ефективний контроль), кваліфікованого персоналу, розвиненої матеріально-технічної бази тощо.

Водночас постають питання щодо забезпечення надання освітніх послуг, до яких належать, наприклад, доступ до ресурсів сучасної науково-освітньої інформації про нові наукові, технічні й методичні досягнення, матеріально-технічне забезпечення ЗО в умовах карантину, доступ до Інтернету й ситуація щодо епідемічного стану в місцевості їх знаходження та дотримання карантинних заходів задля збереження здоров'я та життя спільноти системи освіти.

Варіант часткового розв'язання зазначеної мети вбачаємо в наведених нижче інформаційних інструментах як елементах супроводу професійної підготовки майбутніх освітян, які представлено в науково-інформаційних ресурсах офіційного вебпорталу Державної науково-педагогічної бібліотки України ім. В. О. Сухомлинського (далі – ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського) – культурно-освітнього, методичного та науково-інформаційного центру загальнодержавного рівня.

До зазначених інформаційних інструментів належить низка вторинної науково-інформаційної продукції, а саме: оглядове видання «Інноваційний розвиток освіти в Україні й зарубіжжі в умовах євроінтеграційних та глобалізаційних процесів» [4]; випуски довідкового бюлетеня «Аналітичний вісник у сфері освіти й науки» [2]; оперативний моніторинг матеріалів ЗМІ освітянського спрямування [5]; тематичні реферативні огляди з актуальних питань розвитку національної та зарубіжної освіти [6]; різновид бібліографічних посібників у рубриці «Бібліографічні ресурси», що акумулюють інформацію про досягнення в напрямках педагогіки, психології та освіти кращих представників наукової еліти української нації.

Наведені вторинні науково-інформаційні документи як інформаційний інструмент містять логічно умотивований різновид матеріалів, які висвітлюють стан, результати та перспективи наукового й практичного досягнення актуальних питань інноваційного розвитку освіти, педагогіки й психології в умовах сучасних викликів з урахуванням тенденцій євроінтеграційних та глобалізаційних процесів в освітньому просторі.

Звернемо увагу й на той факт, що сфера застосування вторинної інформації дуже різноманітна – від підготовки матеріалів до семінарських занять, курсових й дипломних робіт до оглядів у статтях, монографіях й дисертаціях та є одним із видів діяльності багатьох користувачів: студентів, пошукувачів та аспірантів, науковців і викладачів закладів освіти, фахівців з аналітики.

Також фахівцями ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського «надається комплекс онлайн-послуг, до яких належать і віртуальні екскурсії, і користування освітніми інтернет-ресурсами, а це, зокрема, система каталогів і картотек, яка багатоаспектно розкриває склад і змістове наповнення фонду та забезпечує доступ до нього, віртуальна бібліографічна довідка, визначення класифікаційних індексів документів, формування тематичних бібліографічних списків (вітчизняні й іноземні документи), редагування бібліографічних списків джерел (технічна редакція), електронна доставка документів та ін.» [1, с. 111]. Окрім того, в інформаційному просторі офіційного вебпорталу бібліотеки представлено програму освітньо-інформаційного лекторію, до змісту якого увійшли науково-інформаційні матеріали представників науково-освітньої спільноти освітянської галузі. Тематику лекцій проєкту розроблено за напрямками: «Педагогічна біографіка», «Сухомлиністика», «Педагогічне джерелознавство», «Забезпечення якості освіти і науки», «ІК-технології в освіті й науці», «Інформаційне забезпечення сфери освіти і науки» (<https://dnpb.gov.ua>).

Отже, представлені інформаційні інструменти здатні певною мірою забезпечити перманентність професійної підготовки освітян, а саме – з'являється можливість задовольняти освітні й науково-методичні інтереси та запити сучасною інформацією з актуальних питань інноваційного розвитку освіти, педагогіки й психології, що створює умови для розвитку, вдосконалення освітнього простору.

Бібліографія:

1. Агалець І. О. PR-компоненти іміджу фахівців освітянської галузі у забезпеченні супроводу науково-освітньої діяльності. *Тенденції забезпечення якості освіти*: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Дніпро, 22 січня

2021 р). Дніпро : Міжнародний гуманітарний дослідницький центр, 2021. С. 109–111.

2. Аналітичний вісник у сфері освіти й науки : довід. бюл. Вип. 1–12 / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського. Київ, 2015–2020. URL: <https://dnpb.gov.ua/ua/informatsiyno-analitychni-resursy/> (дата звернення: 03.05.2021).

3. Гура О. І. Педагогіка вищої школи: вступ до спеціальності: навч. посіб. Київ : Центр навчальної літератури, 2005. 224 с.

4. Інноваційний розвиток освіти в Україні й зарубіжжі в умовах євроінтеграційних та глобалізаційних процесів : огляд. вид. / НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського ; авт.-упоряд.: Селецький А. В., Кравченко С. М., Агалець І. О. та ін. ; наук. ред. Селецький А. В. Київ : ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського, 2019. 155 с. URL: https://dnpb.gov.ua/wp-content/uploads/2019/06/overview_edition_2019.pdf (дата звернення: 05.05.2021).

5. Інформаційно-аналітичний огляд головних подій у сфері освіти, науки й культури, оприлюднених засобами масової інформації України у січні-грудні 2020 / уклад. Т. І. Годецька. *Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського* : офіц. портал. URL: <https://dnpb.gov.ua/ua/monitorynh-zmi/analitychnyy-monitorynh-zmi/> (дата звернення: 05.05.2021).

6. Тематичні реферативні огляди : реф. огляди, 2010–2019 / уклад.: І. О. Агалець та ін. *Державна науково-педагогічна бібліотека України імені В. О. Сухомлинського* : офіц. портал. URL: <https://dnpb.gov.ua/ua/bibliographic-resources-2/> (дата звернення: 05.05.2021).